

Motion till riksdagen 2006/07:U288

av **Annelie Enochson (kd)**

Turkiets kulturansvar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige i internationella sammanhang ska verka för att Turkiet, med anledning av sin EU-kandidatur, tar sitt kulturansvar för de assyrisk/syrianska kyrkor och kloster som finns inom landets gränser.

Motivering

Turkiet har sedan den 3 oktober 2005 blivit antaget som kandidatland för ett EU-medlemskap. Medlemskap lär dock inte bli aktuellt inom ramen för nästa finansiella perspektiv, vilket skulle innebära att Turkiet kan bli EU-medlem tidigast 2015. Inom EU står de mänskliga rättigheterna högt på dagordningen, och det skall sättas press på de blivande kandidatländerna att de visar praktisk handling inom detta område för att ett medlemskap skall komma i fråga. EU har i en strategi för anslutning fördjupat samarbetet med Turkiet inom bl.a. områden som mänskliga rättigheter, forsknings- och utvecklingssamarbete, jordbruk samt tjänstehandel. Det är angeläget att Turkiet för att uppnå medlemskap visar att landet uppfyller mänskliga rättigheter genom att erkänna sina minoriteter och deras kulturhistoriska arv.

Det turkiska ansvaret för assyrisk/syrianska kyrkor och kloster inom landets gränser innebär för det första att Turkiet omedelbart måste upphöra med omvandlingen av nämnda kyrkor och kloster till moskéer eller andra ändamål, exempelvis djurlador. För det andra måste Turkiet omedelbart återbörda beslagtagna och/eller konfiskerade assyrisk/syrianska kyrkor och annan egendom till respektive församling och ägare. För det tredje måste Turkiet omedelbart lämna statliga tillstånd till upprustning och renovering till assyrisk/syrianska kyrkor utan diskriminering i förhållande till andra religioner och trosriktningar. Vid sekelskiftet fanns det cirka en miljon kristna assyrier i sydöstra Turkiet. Genom stora etniska rensningar under början av förra seklet dödades cirka en halv miljon assyrier och ett stort antal tvingades fly. Sedan

Fel! Okänt namn på

slutet av 60-talet bor en grupp om cirka 60 000 i Sverige. De lämnade efter sig kyrkor och kloster varav flera dateras till 300-talet. Detta kulturarv berör inte endast assyrier/syrianer, utan har även en omistlig kyrkohistorisk och kulturhistorisk betydelse för hela världen. Nu, när möjlighet ännu finns, besöker alltfler västerlänningar och assyrier/syrianer i exil dessa historiska platser för att få uppleva detta folks historia. Assyrierna representerar en gammal kristen kultur vars rötter går tillbaka till den första kristna tiden.

Den nedbrytningsprocess som hittills pågått har medfört att hundratals helgedomar jämnats med marken. Om detta tillåts fortsätta, kommer det assyrisk/syrianska kulturarvet att vara uttraderat inom ett fåtal år. Ett konkret exempel är Mor Sabo-kyrkan i Anitli, byggd under 700-talet, nu omgjord till moské. Detsamma gäller Mor Semun-kyrkan i Ahlah, Meryem Ana-kyrkan i Bote. Mor Afram-kyrkan i Bote har konverterats till djurlada. Samtliga dessa kyrkor ligger i Midiyatprovinsen och är byggda före 800-talet. Exempel på förstörda kyrkor är Mor Sabo-kyrkan i Arbaye, Kebrorandistriktet, Mor Aho-klostret och Mor Kuryakos-klostret i Hasakeydistriktet. Kyrkogården vid Meryem Ana-kyrkan i Diyarbakir har förstörts och demonstrativt gjorts om till en parkeringsplats. Enligt Europakonventionen skall envar stå helt fri att välja och utöva sin religion. Turkiet lovade respektera detta redan vid Lausannefördraget 1923. Turkiet har även undertecknat FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Det måste anses tillhöra både Sveriges och EU:s grunder att respektera såväl religionsfriheten som minoritetsrättigheterna i övrigt. Det ingår i de mänskliga rättigheterna att också få utöva sin religion i det heliga rum som hör religionen till. Det är därför en mänsklig rättighet att bevara de assyrisk/syrianska kyrkorna och klostren för denna trosgrupp som lever i förskingringen men har sina andliga rötter i Turkiet.

Stockholm den 26 oktober 2006

Annelie Enochson (kd)